

Nosacījumi zīmes "DABISKO PĻAVU PRODUKTS" lietošanas tiesību saņemšanai

1. VISPĀRĪGIE NOSACĪJUMI (attiecas uz visiem zīmes lietošanas tiesību saņēmējiem)

Zīmes "Dabisko pļavu produkts" (turpmāk Zīme) mērķis ir sniegt informāciju sabiedrībai par ražotāja vai pakalpojuma sniedzēja ieguldījumu dabisko zālāju¹ saglabāšanā un atjaunošanā. Lai pieteiktos zīmes lietošanas tiesību saņemšanai, jāaizpilda pieteikuma anketa (1. pielikums) ar kuru pieteicējs apliecinā, ka ir iepazinies ar nosacījumiem Zīmes saņemšanai un tā darbība atbilst nosacījumu kritērijiem. Pēc pieteikuma saņemšanas, Latvijas Dabas fonds uzsāk pretendenta izvērtēšanu nosacījumu atbilstībai.

Zīme tiek piešķirta produktu ražotājiem un pakalpojumu sniedzējiem, kuri ražošanas procesā vai pakalpojuma sniegšanā iekļauj apsaimniekošanā esošos **ilggadīgos zālājus**, kas ir:

- bioloģiski vērtīgi zālāji (BVZ), tai skaitā Eiropa Savienības (ES) nozīmes aizsargājami zālāju biotopi, putnu dzīvotnes, aizsargājamu sugu dzīvotnes;
- potenciāli BVZ (zālāji, kas ilgāku laiku apsaimniekoti dabai draudzīgā veidā un kuros ir bioloģiski vērtīgo zālāju pazīmes, bet tie neatbilst minimālajām BVZ prasībām);
- parasti ilggadīgi zālāji, kas vismaz 10 gadus nav būtiski ielaboti, mēsloti (izņemot ganību dzīvnieku dabiskos ekskrementus), meliorēti, un tos apsaimnieko bioloģiskai daudzveidībai draudzīgā veidā;
- zālāji, kuros tiek veikta mērķtiecīga dabiskošana (tai skaitā mehāniska apstrāde un graudzāļu sēšana), saskaņā ar zālāju atjaunošanas plānu, kuru apstiprinājusi Dabas aizsardzības pārvalde.

BVZ platība no kopējās apsaimniekojamās platības ir vismaz 0.3 ha.

Ilggadīgo zālāju apsaimniekošana jāveic tā, lai nodrošinātu racionālu un ilgtspējīgu platību apsaimniekošanu, veicinot zālāju bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un palielināšanu.

Zīmes saņēmējiem, kuru īpašumā nav lauksaimniecības dzīvnieki un platības netiek noganītas, tās jānopļauj, iegūtā masa jānovāc un jānodrošina tās lietderīga izmantošana.

Produkti atbilst Latvijas Republikā noteiktām kvalitātes prasībām un to marķēšanu veic atbilstoši normatīvajiem aktiem par produktu marķēšanu. Par produktu kvalitātes un marķēšanas prasību ievērošanu ir atbildīgs ražotājs.

Zīmes lietošanu nosaka tās rokasgrāmata. Zīmei jābūt redzamai uz produkta iepakojuma vai pie informācijas par pakalpojumu. Uz produktu iepakojuma tā tiek uzlīmēta uzlīmes veidā vai integrēta produkta etiķetē.

¹ Dabiskie zālāji – ES nozīmes zālāju biotopi jeb bioloģiski vērtīgie zālāji (BVZ)

Nosacījumu neievērošanas gadījumā zīmes lietošanas tiesības tiek zaudētas. Kritēriji var tikt precizēti pēc vajadzības.

2. PĻAVAS GAĻA UN PIENS

Produkcija tiek iegūta no dzīvniekiem, kas ir dzimuši un auguši Latvijā.

Dzīvnieku ēdināšana

Dzīvniekiem ganību periodā (minimāli 150 dienas) jāatrodas ganībās. Nosacījums neattiecas uz teļiem līdz 6 mēnešu vecumam, kas iegūti piena lopkopības saimniecībās.

Vismaz 50% no ganību platības veido ilggadīgie zālāji (vismaz 50% no ganību perioda dzīvnieki atrodas ilggadīgo zālāju ganībās).

Dzīvnieku blīvumam ganībās jābūt atbilstošam gan zālāju apsaimniekošanas, gan dzīvnieku labturības un barības vajadzību nodrošināšanai (dzīvnieku blīvums nepārsniedz 0,9 liellopu vienības uz 1 ha vidēji ganību sezonā).

Ziemas periodā ilggadīgo zālāju platības ganīšanai var tikt izmantotas, ja dzīvnieku blīvums ir mazs un lopbarības nodrošinājums pietiekams, neradot zālāju bojājumus un pārāk lielu kūstmēslu (tvirtie ekskrementi un urīns) koncentrāciju.

Dzīvnieku barības devā zāles lopbarība sastāda 100%. Gadījumos, kad zāles lopbarības kvalitāte vai daudzums nav pietiekams dzīvnieku fizioloģisko vajadzību nodrošināšanai, barības devā drīkst iekļaut graudaugus, bet ne vairāk kā 30% apmērā no barības devas sausnas satura. Nosacījums neattiecas uz gaļas šķirņu teļiem, jēriem un kazlēniem zīdīšanas, bet piena šķirņu teļiem piena izēdināšanas periodā.

Iepirktajiem dzīvniekiem vismaz vienu ganību sezonu jāatrodas saimniecībā. Šis nosacījums neattiecas uz gadījumiem, kad dzīvnieki pirkti no saimniecības, kurai piešķirtas zīmes "Dabisko pļavu produkts" lietošanas tiesības.

Dzīvnieku apzīmēšana

Liellopi

Jāievēro ES normatīvajos aktos (Regula Nr. 1760/2000 un Nr. 911/2004) un MK noteikumos Nr. 134 „Lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtība” noteiktās dzīvnieku apzīmēšanas prasības, t.i.:

visiem liellopiem [(t.sk. taurogļiem (*Bos spp.*) un sumbriem (*Bison spp.*))]:

1. jābūt apzīmētiem ar krotālijām abās ausīs 20 dienu laikā pēc piedzimšanas;
2. reģistrētiem (novietnes reģistrā un LDC datubāzē);
3. jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS);
4. jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134.

Aitas un kazas

Jāievēro ES normatīvajos aktos (Regula Nr. 21/2004) un MK noteikumos Nr. 134 "Lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtība noteiktās dzīvnieku apzīmēšanas prasības", t.i.:

visām kazām un aitām [(t.sk. muflons (*Ovis spp.*))]:

1. jābūt apzīmētām ar krotālijām abās ausīs 30 dienu laikā pēc piedzimšanas;
2. ja aitu vai kazu izved uz citu Eiropas Savienības dalībvalsti, dzīvnieku pirms izvešanas apzīmē ar elektronisko krotāliju, iestiprinot to kreisajā ausī;
3. reģistrētām (novietnes reģistrā un LDC datubāzē);
4. jāsniedz ziņas par to pārvietošanu (pārvietošanas deklarācija vai ziņojums LDC EZIS);
5. jāsniedz cita veida informācija, kas noteikta MK noteikumos Nr. 134.

Dzīvnieku labturība.

Liellopu, aitu un kazu audzēšanā jāievēro Ministru kabineta noteikumi Nr.5 "Lauksaimniecības dzīvnieku vispārīgās labturības prasības" un "Dzīvnieku aizsardzības likums".

Teļu audzēšanai papildus jāievēro Ministru kabineta noteikumi Nr.491 "Teļu labturības prasības".

Ganīšanas reģistrēšana

Jāiekārto Ganību žurnāls ganīšanas fakta reģistrācijai. Žurnālā jāveic atzīmes katram laukam par ganīšanas periodu un dzīvnieku skaitu tajā. Ganīšanas uzskaiti veic papīra vai elektroniskā formātā.

Ganīšana nav jāreģistrē, ja dabiskie zālāji sastāda vismaz 50% no apsaimniekojamās platības.

Papildus nosacījumi

Ražošanā aizliegts izmantot ģenētiski modificētus organismus (ĢMO) vai ĢMO atvasinājumus sēklu vai lopbarības veidā.

Beļģijas zilās šķirnes liellopu vai to krustojumu izmantošana produkcijas ražošanai netiek atbalstīta. Liellopu gaļa tiek iegūta no govīm, telēm un vēršiem (kastrētiem bulļiem).

3. PĻAVAS MEDUS

Produkcijas ražotājam jānodrošina bišu dravas novietošana tā, lai 3 km rādiusā ilggadīgie zālāji būtu vismaz 90 ha platībā, no tiem vismaz 30 ha jābūt BVZ zālājiem.

Ražotājs katru gadu Latvijas Dabas fondam iesniedz bišu novietņu atrašanās vietu koordinātes un informācija no kurām novietnēm iegūts Pļavas medus.

Jānodrošina Pļavas medus partijas nodalīšana no citiem medus veidiem.

Jāievēro MK noteikumos Nr. 134 „Lauksaimniecības un akvakultūras dzīvnieku, to ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas un lauksaimniecības dzīvnieku apzīmēšanas kārtība” noteiktās prasības.

4. CITA VEIDA PRODUKTI UN PAKALPOJUMI

Cita veida produkti (tējas, kosmētika, pārtika u.c.) kvalificējas zīmes saņemšanai, ja to ražošanā izmantoti augi, kas ievākti ilggadīgajos zālajos, tai skaitā BVZ platībās.

Sēklu audzētāji kvalificējas zīmes saņemšanai, ja sēklas tiek ievāktas BVZ platībās un tie ir reģistrēti Valsts augu aizsardzības dienesta Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā.

Amatnieki (keramiķi, akmeņkaļi, kokgriezēji, pinēji, audēji, mucinieki, kalēji, ādas apstrādātāji, rotkaļi, instrumentu meistari u.c.) zīmi var saņemt, ja to ražojumi popularizē dabisko zālāju kā sabiedrībai vitāli nepieciešamas ekosistēmas nozīmi.

Tūrisma un rekreācijas pakalpojumiem zīmi var saņemt, ja ilggadīgie zālāji (tai skaitā BVZ) tiek izmantoti pakalpojuma sniegšanā un tiek popularizēta dabisko zālāju kā sabiedrībai vitāli nepieciešamas ekosistēmas nozīme.

➔ Augu un sēklu ievākšana produktu ražošanai vai pakalpojuma sniegšanai jāveic tādā veidā un apmērā, lai nenodarītu zālājiem kaitējumu.